

ТЕМА 8. КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування

Гуренко Тамара Олексіївна

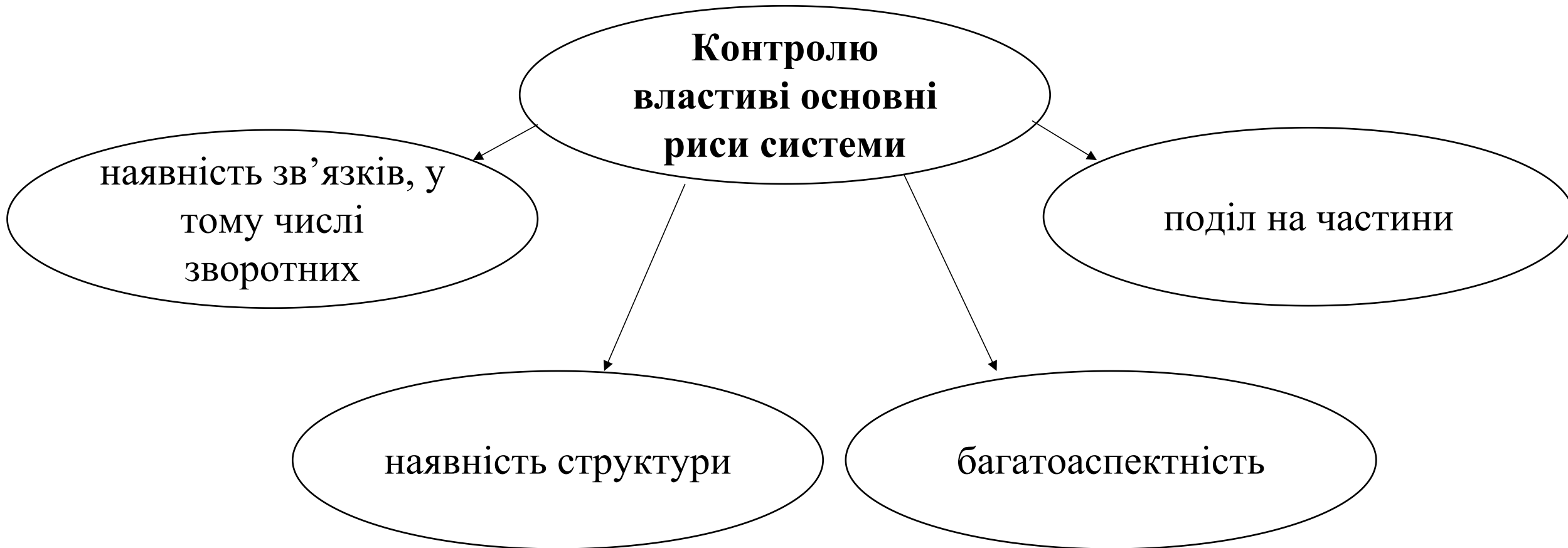
План

- 1. Місце контролю в системі управління та його роль у забезпеченні економічної безпеки.**
- 2. Об'єкти реального сектору економічного контролю (в т. ч. аграрного сектору економіки).**
- 3. Об'єкти монетарного сектору економічного контролю.**

Мета: визначити місце контролю в системі управління та його роль у забезпеченні економічної безпеки, визначити та розкрити об'єкти реального сектору економічного контролю

1. МІСЦЕ КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Контроль є складною динамічною системою, яка складається із сукупності різних елементів, що знаходяться у тісній взаємодії і постійному розвитку

Процес удосконалення проблем нормативно-правового регулювання державного фінансового контролю доцільно розглядати у двох пріоритетних напрямках:

У системі економічної безпеки	контроль виступає як її важливий елемент та дієвий інструмент забезпечення. Недооцінка, применшення ролі контролю у забезпеченні економічної безпеки підприємства можуть вести до не контрольованості ситуації, втрати керованості економікою
Контроль, як самостійна функція управління	виступає засобом установлення зворотних зв’язків, завдяки чому керівний орган (суб’єкт управління) може простежити хід виконання прийнятих рішень. Це дає можливість своєчасно реагувати на відхилення в роботі підконтрольного об’єкта від заданої програми та вносити відповідні корективи в його діяльність
Контроль як самостійна функція управління тісно пов’язаний з іншими сторонами управлінської діяльності:	
	- прогнозуванням; - плануванням; - обліком; - аналізом.
Сутність контролю	система спостереження та перевірки процесу функціонування та фактичного стану об’єкта управління з метою виявлення обґрунтованості й ефективності прийнятих управлінських рішень, інформування про ці явища керівників органів та усунення несприятливих ситуацій. Таким чином, контроль виконує інформаційну та корекційну функції
Інформаційний етап контрольної діяльності	здійснюється пошук та збирання інформації про об’єкт управління, порівнюється фактичне виконання з накресленими цілями
Корекційний етап контрольної діяльності	встановлюють спосіб та розробляють конкретні заходи щодо усунення виявлених розбіжностей, приймають рішення щодо нормалізації діяльності підконтрольного об’єкта

В умовах невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства виникає комплекс загроз у сфері економічної діяльності внаслідок неврахування ролі контролю у забезпеченні економічної безпеки

Загрози

- 1) суттєве погіршення стану розрахунково-платіжної дисципліни;
- 2) розширення сфери та збільшення обсягів фінансових порушень;
- 3) недонадходження до бюджету значного обсягу податків, зборів та обов'язкових платежів;
- 4) послаблення відповідальності у фінансово-економічній сфері;
- 5) послаблення координуючої функції у системі контролю підприємства

Наведені загрози можна систематизувати за певними критеріями:

- з точки зору відношення до аналізованої системи;
- тривалості періоду дії;
- ймовірності виникнення;
- придатності управлінському впливу;
- сфери виникнення

Важливим інструментарієм у цьому процесі повинна стати ефективна, дієва система контролю. Для цього необхідно провести комплексний аналіз сутності контролю, а також визначити ключові функції, які забезпечують економічну безпеку

Усталене в Україні поняття «контроль»	застосовувалося в досить вузькому аспекті – як перевірка фактичної дії (бездіяльності) та виявлення відхилення її від регламентованої. Мета його здійснення переважно зосереджувалася на встановленні таких відхилень з тим, щоб застосовувати покарання до осіб, які вчинили протиправні дії.
Сучасна міжнародна теорія та практика	використовує вже інші підходи щодо поняття «контроль». У процесі контрольних дій контролюючим органам або особам необхідно встановити не лише факт наявного відхилення від норми, а й проаналізувати природу виявлених фактів порушення та встановити залежність між контрольними відхиленнями в окремих частинах системи та загалом. За результатами перевірки обов’язково робиться висновок про причини порушення та його наслідки для державного або приватного інтересу, а також надаються рекомендації щодо недопущення порушень у подальшому

Контроль – це активне спостереження за виконанням прийнятих управлінських рішень, впливом керівників на управління, а також за дотриманням законів, правил, норм економічним процесом, господарською діяльністю. Контроль реалізує зворотний зв’язок в управлінні

Контроль у системі економічної безпеки підприємства стосується всіх сторін економічної діяльності господарюючого суб'єкта (науково-технічну, виробничу, матеріально-технічне постачання, збут) і відображається в концентрованому вигляді впливів численних внутрішніх і зовнішніх факторів.

Елементи контролю в системі економічної безпеки підприємства:

Елементи	Характеристика
Заходи контролю	формують атмосферу в системі контролю, яка задає тон у роботі підприємства, впливаючи на свідомість працівників і на їхнє ставлення до роботи та контролю; складові частини системи контролю, встановлені керівництвом підприємства на окремих напрямках і ділянках господарської діяльності з метою забезпечення ефективного та надійного управління нею; умови праці та правила, дії та процедури, надані керівництвом для свого персоналу, які відображають як загальне ставлення вищого керівництва
Заходи інформування та зв'язку	достовірна та корисна інформація про використані ресурси та результати попередньої діяльності дозволяє приймати правильні рішення; контроль дозволяє перевірити ступінь достовірності та надійності інформації
Процедури контролю	призначені для запобігання або виявлення та виправлення помилок; певні дії, які допомагають забезпечувати виконання управлінських рішень; контроль допомагає простежити за тим, що вчасно ухвалюються всі необхідні заходи для усунення ризиків, які можуть перешкодити виконанню завдань. Мета – забезпечити, наскільки це можливо, організоване та ефективне ведення справи, включаючи строге дотримання внутрішньої політики, захист активів, запобігання та виявлення шахрайства й помилок, точність і завершеність бухгалтерських записів, а також своєчасну підготовку достовірної фінансової звітності.
Оцінка негативних впливів	кожна система зустрічається з різноманітними негативними впливами зовнішнього та внутрішнього характеру, які повинні бути оцінені; контроль дозволяє виявляти негативні впливи, реагувати на зміни умов і сприяти усуненню цих впливів

2. ОБ'ЄКТИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ (В Т. Ч. АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ)

Реальний сектор економіки	сукупність галузей економіки, які виробляють матеріальні і нематеріальні товари та послуги, за винятком фінансово-кредитних і біржових операцій, що відносяться до фінансового сектору економіки
	сектор, де створюється валовий внутрішній продукт
Реальний сектор економіки включає	Промислове виробництво, що складається з підприємств видобувної та переробних галузей промисловості, сільського господарства, сфери надання промислових, побутових та інших послуг
	Основу реального сектора економіки становить: - виробництво промислової та сільськогосподарської продукції

На стан реального сектора економіки впливають:

- рівень розвитку продуктивних сил;
- науково-технічний прогрес;
- кредитно-грошова політика держави;
- бюджетна політика;
- податкова політика;
- заходи, які вживаються державою для забезпечення зростання інвестицій;
- рівень світових цін.

На стан реального сектора економіки істотно впливає:

- стан фінансового ринку та насамперед рівень відсоткових ставок, від якого залежить можливість підприємств вдаватися до короткострокових та довгострокових банківських кредитів для поповнення оборотних коштів та здійснення капітальних вкладень;
- сальдо зовнішньоторгівельного балансу країни;
- інвестиційний клімат країни, наявність сприятливих умов інвестицій, насамперед прямих;
- державна політика, що гарантує права інвесторів, забезпечує можливості для репатріації прибутку, створення умов, у яких неможливий перегляд результатів приватизації;
- наявність чи відсутність обмежень у зовнішньоекономічній діяльності.

Постанова № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану»

передбачено припинення проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану

Дозволено здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) в окремих сферах. **Можна проводити позапланові перевірки, з метою запобігання неконтрольованому зростанню цін на товари, які мають істотну соціальну значущість, на підставі рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері, а для центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується безпосередньо КМУ – на підставі рішення КМУ:**

- за наявності загрози, що має значний негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави;
- з метою виконання міжнародних зобов'язань України.

Дозволено проводити не тільки позапланові, а й планові перевірки у сферах енергетики та комунальних послуг за рішенням Нацкомісії та за наявності загрози, що має значний негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища й забезпечення безпеки держав.

Податкові перевірки

[Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» № 2260 від 12.05.2022 року](#)

поновлено податковий обов'язок платників податків, у яких є можливість своєчасно виконувати свої податкові обов'язки, щодо дотримання строків реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, подання податкової звітності, сплати податків

Передбачено, що податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються, крім:

**а) к а м е р а л ь н и х
перевірок**

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість (даних центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в якому відкриваються рахунки платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, даних Єдиного реєстру податкових накладних та даних митних декларацій), а також даних Єдиного реєстру акцизних накладних та даних системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового, даних СОД РРО.

**б) документальних
позапланових перевірок,
що проводяться на
звернення платника
податків та/або з підстав,
визначених:**

п.п. 78.1.7 п. 78.1 ст. 78 [ПКУ](#) - розпочато процедуру реорганізації юридичної особи, припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця, закриття постійного представництва чи відокремленого підрозділу юридичної особи, в тому числі іноземної компанії, організації, порушено провадження у справі про визнання банкрутом платника податків або подано заяву про зняття з обліку платника податків

	п.п. 78.1.8 п. 78.1 ст. 78 ПКУ - платником подано декларацію, в якій заявлено до відшкодування з бюджету податок на додану вартість, за наявності підстав для перевірки, визначених у розділі V цього Кодексу, та/або з від'ємним значенням з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень та/або документальних позапланових перевірок платників податків, за якими отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпортними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями
в) фактичних перевірок	Фактичною вважається перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника. Така перевірка здійснюється контролюючим органом щодо дотримання норм законодавства з питань регулювання обігу готівки, порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, свідоцтв, у тому числі про виробництво та обіг підакцизних товарів, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами).
Документальні позапланові перевірки за зверненням платника податків та/або з підстав, визначених підпунктами 78.1.7 та 78.1.8 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу, та/або документальні позапланові перевірки платників податків, за якими отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником податків валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпортними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями, що були розпочаті та не завершені до 24 лютого 2022 року, поновлюються та закінчуються протягом 60 днів з дня, наступного за днем набрання чинності цим Законом. Такі перевірки поновлюються на невикористаний строк.	

Документальні позапланові перевірки, що будуть розпочаті після набрання чинності Законом, з підстав, визначених підпунктом 78.1.8 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу, декларацій або уточнюючих розрахунків (у разі їх подання), до яких подано заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, проводяться протягом 60 календарних днів, що настають після закінчення граничного терміну проведення камеральної перевірки відповідної декларації або уточнюючого розрахунку.	
Документальні позапланові перевірки під час дії воєнного стану проводяться за наявності під час проведення перевірок безпечного:	доступу, допуску до територій, приміщень та іншого майна, що використовуються для провадження господарської діяльності та/або є об'єктами оподаткування, або використовуються для отримання доходів (прибутку), або пов'язані з іншими об'єктами оподаткування такими платниками податків;
	доступу, допуску до документів, довідок про фінансово-господарську діяльність, отримані доходи, видатки платників податків та іншої інформації, пов'язаної з обчисленням та сплатою податків, зборів, платежів, про дотримання вимог законодавства, здійснення контролю за яким покладено на контролюючі органи, а також фінансової і статистичної звітності у порядку та на підставах, визначених законом;
	проведення інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки
Перевірка правильності нарахування ЄСВ	Законом встановлено мораторій на проведення документальних перевірок правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану та протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного, надзвичайного стану
	Документальні перевірки правильності нарахування, обчислення та сплати ЄСВ, розпочаті до 24 лютого 2022 року та не завершені, зупиняються по останній календарний день третього місяця з дня припинення (скасування) воєнного, надзвичайного стану

Перевірки Фонду соціального страхування	ФСС проводить камеральні й документальні перевірки
Перевірки Держпраці	З початком війни, Держпраці зупинила проведення всіх перевірок. Проте, Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин" від 1 липня 2022 року № 2352-IX відновлено проведення позапланових заходів державного контролю за дотриманням законодавства про працю в період воєнного стану за заявою працівника або профспілки.
	Зокрема можуть перевіряти: дотримання законодавства про працю, зокрема вимоги Закону України від 15.03.2022 № 2136-IX: юрособи незалежно від форми власності, виду діяльності, господарювання; фізособи, які використовують найману працю; наявність неоформлених трудових відносин; законність припинили дію трудових договорів.
Позапланові перевірки проводять у разі:	
звернення про порушення, що спричинило шкоду їхнім правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави. До звернення вони мають додати документи, що підтверджують такі порушення (за наявності), або їх копії	
доручення Прем'єр-міністра України про перевірку суб'єктів господарювання у відповідній сфері у зв'язку з виявленими системними порушеннями та/або настанням події, що справляє значний негативний вплив на права, законні інтереси, життя і здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави	

аварії, смерть потерпілого внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання, що пов'язані з діяльністю суб'єкта господарювання	
звернення посадових осіб органів місцевого самоврядування про те, що суб'єкт господарювання порушує вимоги законодавства, у випадках, коли право на подання такого звернення передбачає закон	
невиконання суб'єктом господарювання приписів про усунення порушень вимог законодавства, виданих після 1 травня 2022 року.	
Перевірки Держпродсп оживслужби	Проведення планових чи позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду припинено. Крім тих перевірок, які покликані стримати зростання цін на соціально значущу продукцію, гарантувати їх доступність для населення, це ті випадки, що передбачені у постанові № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану»
Перевірки Держаудитс лужби	Держаудитслужба здійснює заходи державного фінансового контролю, в тому числі, з питань дотримання законодавства у сфері закупівель, за умови реального функціонування об'єктів контролю, сервісів та інформаційних платформ
	Проведення заходів державного фінансового контролю здійснюється органами державного фінансового контролю з урахуванням особливостей функціонування органів державної влади в умовах воєнного стану
	Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи здійснюють контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель шляхом проведення моніторингу процедур закупівель відповідно до статті 8 Закону та забезпечують реалізацію його результатів відповідно до законодавства
	Тимчасово, на період до припинення чи скасування воєнного стану, перевірки Державною аудиторською службою щодо виконання місцевих бюджетів не проводяться, а розпочаті заходи зупиняються

	<u>Постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану»</u> припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 “Про введення воєнного стану в Україні” Водночас, згідно з пунктом 2 Постанови протягом періоду воєнного стану дозволено здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) на підставі рішень центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах, за наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров’я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, а також для виконання міжнародних зобов’язань України Рішення щодо доцільності здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) в окремих сферах віднесено до компетенції центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах
Продовження здійснення заходів державного нагляду (контролю) після завершення періоду дії воєнного стану	Статтями 5 та 6 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» встановлено вимоги щодо проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності

	Частиною п'ятою статті 5 Закону про контроль встановлено, що строк здійснення планового заходу не може перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів мікро-, малого підприємництва – п'яти робочих днів
	Абзацом першим частини четвертої статті 6 Закону про контроль встановлено, що строк здійснення позапланового заходу не може перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва – двох робочих днів
	Продовження строку здійснення планового та позапланового заходів не допускається
	Відповідно до абзацу першого частини шостої статті 7 Закону про контроль за результатами здійснення планового або позапланового заходу посадова особа органу державного нагляду (контролю) складає акт
<i>У зв'язку з введенням в Україні режиму воєнного стану планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю), які не завершені та за результатами здійснення яких не складено акт, не можуть бути продовжені після завершення дії воєнного стану, оскільки строки проведення таких заходів перевищуватимуть строки, встановлені Законом про контроль</i>	

3. ОБ'ЄКТИ МОНЕТАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ

Монетарна (грошово- кредитна) політика	це комплекс заходів, які здійснює держава в особі центрального банку у сфері грошового та фінансово-кредитного секторів, спрямованих на досягнення визначених стратегічних цілей економічного розвитку країни
Стратегічні цілі монетарної політики можуть бути орієнтовані на:	1) підтримання низьких темпів інфляції, що є обов'язковою умовою підтримання макроекономічної рівноваги в економіці і стану визначеності для всіх економічних агентів, оскільки стійкість грошової одиниці забезпечує можливості для довгострокових заощаджень та інвестицій;
	2) забезпечення стабільності національної валюти в плані курсового співвідношення з іншими валютами, що є обов'язковою умовою підтримання довіри до неї з боку національного та іноземного бізнесу, а також полегшення умов праці суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що визначається можливостями її кращого планування на тривалу перспективу та укладення довгострокових контрактів;
	3) забезпечення зовнішньоекономічної рівноваги – підтримання рівноваги платіжного балансу, оскільки діяльність суб'єктів господарювання на зовнішніх ринках і збалансування грошових і товарних потоків країни як учасника світового ринку є обов'язковою умовою стабільного економічного розвитку країни;
	4) сприяння високому рівню зайнятості (наприклад, ФРС у США) та ін.

**За характером стратегічної мети, що слугує
цільовим монетарним орієнтиром, існують такі
види монетарної політики:**

режим монетарного
таргетування

режим валютного
таргетування

режим інфляційного
таргетування

змішаний підхід

Таргетування (від англ. target - мета) – встановлення і дотримання цільових орієнтирів чи кількісних параметрів обраних показників монетарної політики центральних банків.

Види таргетування

Види таргетування	Визначення	Стратегія	Основний інструмент такого режиму
монетарне	(таргетування грошових агрегатів чи монетарної бази) - комплекс заходів, спрямованих на підтримання стабільного попиту на гроші з боку суспільства, з метою забезпечення заздалегідь визначеного рівня грошової маси в обороті	стратегія грошово-кредитної політики, спрямована на підтримання грошової стабільності, зосереджена на відхиленнях зростання кількості грошей від наперед оголошеного показника (орієнтира)	пропозиція грошей центральним банком
валютне	таргетування валютного (обмінного) курсу – комплекс заходів, спрямованих на підтримання стабільності обмінного курсу щодо певної резервної валюти або кошика валют	стратегія монетарної політики, прагнення до визначеного (зазвичай стійкого або навіть фіксованого) обмінного курсу відносно іншої валюти чи групи валют	валютні інтервенції центрального банку (купівля-продаж іноземної валюти)
інфляційне	комплекс заходів, спрямованих на оголошення інфляційної мети (таргет) як номінального якоря і підтримання стабільності цього показника в середньостроковому періоді	стратегія монетарної політики, скерована на досягнення стабільності цін, зосередження на відхиленнях у виданих прогнозах інфляції від оголошеної інфляційної мети	облікова ставка центрального банку

Основними каналами (напрямами) монетарного впливу є:

1) процентна політика
2) кредитна політика (рефінансування комерційних банків)
3) резервна політика – визначення та регулювання норм обов’язкових резервів для комерційних банків
4) операції з цінними паперами на відкритому ринку
5) валютна політика
6) операції з депозитними сертифікатами ЦБ
7) управління золотовалютними резервами тощо

У сучасній економіці відбувається активний розвиток фінансового сектору, збільшення його масштабів і посилення впливу на функціонування реальної економіки. Високі темпи зростання потенціалу фінансової сфери викликані в тому числі й активною взаємодією з реальним сектором. Нарощування оборотів і активів фінансової підсистеми служить інтересам забезпечення безперервності процесу реального відтворення й об’єктивно ним зумовлено.

Взаємозв'язок між фінансовим та реальним секторами економіки

Фінансовий сектор економіки

Грошові
кошти

Підтвердження вартості
фінансових ресурсів
реальними товарами та
послугами

Забезпечення коштами
для безперервного
відтворення виробництва

Повернення
грошових коштів

Реальний сектор економіки

Товари і
послуги

Забезпечення виробництва
суспільного продукту й
економічного зростання

Формування попиту на
товари та послуги,
нагромадження та
інвестиції

Грошові кошти від
продажу товарів і
послуг

Споживачі

Основні ідеї різних економічних теорій щодо розуміння сутності реального і фінансового секторів економіки, а також взаємозв'язку між ними

Економічна школа	Ключові суб'єкти	Інструменти взаємодії	Мотиви взаємодії	Роль фінансового сектору щодо реального
Класична	Ф і н а н с о в і посередники, підприємці	Кредитування	З а б е з п е ч е н н я перерозподілу вже існуючих матеріальних цінностей у суспільстві	Нейтрально-позитивна, що передбачає обслуговуючу функцію фінансового сектору до реального
Неокласична	Ф і н а н с о в і установи, фірми, домогосподарства	Кредитування та е м і с і й н е фінансування	Використання кредитних коштів для провадження економічної діяльності	Негативна, пов'язана з відсутністю створення вартості, лише простим її перерозподілом
Кейнсіанство	Ф і н а н с о в і посередники, ф і р м и , домогосподарства	Кредитування та участь у капітал	Забезпечення коротко та довгострокового інвестування капіталу	Нейтральна, контрольована державним регулюванням
Інституціоналізм	Ф і н а н с о в і посередники (банківські та небанківські установи), підприємства та домогосподарства	Кредитування, участь у капіталі та інвестиціях	Забезпечення ліквідності, зниження ризиків та усунення інформаційної асиметрії на ринку	Негативна, що пов'язана з відособленням фінансового сектору та спекулятивністю

Перетікання ресурсів у фінансовий сектор відбувається, коли:

по-перше

підприємства віддають перевагу розміщенню коштів у фінансові активи замість реінвестування їх у виробництво.

Фінансовому інвестуванню віддають перевагу індивідуальні інвестори, які можуть виступати у ролі стратегічних або портфельних інвесторів, а також інституційні, для яких цей вид інвестування є переважним за законом. При цьому відтік ресурсів із реального у фінансовий сектор пов'язаний із двома концепціями. Перша з них базується на тому, що нарощення обсягів фінансових трансакцій призводить до скорочення капіталу, доступного для реального інвестування, а друга – ці ефекти не пов'язані між собою.

М. Гейне і Х. Херр припускають, що «гроші, потрапляючи у сферу фінансів, не зникають непомітно: те, що належить одному економічному агенту, отримує інший». Проте у сучасних умовах розвитку фінансового сектору капітал перетікає від одного фінансового інституту до іншого, оминаючи сферу виробництва

по-друге

фінансовий сектор «перетягує» робочу силу і технології з реального сектору.

Цей аспект проблеми детально досліджено у роботі О. Бузгаліна і А. Колганова, які досліджують «несталий сектор» як сферу, у якій не виробляються ні матеріальні блага, ні культурні цінності